



OSLO ER BYEN MED DE SYV ELVER ELVER OG BEKKER TILBAKE TIL BYEN

Årsmelding 2003

Oslo Elveforum ser det som sin hovedoppgave å støtte opp om Oslo kommunes arbeid med å verne, rehabilitere og gjenåpne byens elver, slik at de fremstår rene og rensset med et riktbiologisk mangfold, med optimal vannføring og med grønne publikumsåpne elvebredder.

(Vi avgrenser vårt arbeid til vassdragene i byggesonen mellom marka og fjorden.)

I GENERELT

Også for 2003 er det grunn til å gi uttrykk for anerkjennelse av Oslo kommunes aktive holdning til rehabilitering av Oslovassdragene. Kommunale planer og vedtakbidrar til at 2003 kan karakteriseres som et gjennombruddsår for elvesaken i Oslo.

Byøkologisk program

Oslos politiske myndigheter har ved flere anledninger gitt offisielt uttrykk for ønsket om at byens vassdrag må gjenåpnes der det er mulig. Denne holdningen er senest bekreftet i vedtaket

11. juni 2003 av Byøkologisk program 2002 – 2014 kap. 3.2.2 der det bl.a.heter:

”... Oslos elver skal renses og rørlagte strekninger åpnes der det er mulig....Det utarbeides egne planer for hver av Oslos elver i samarbeid mellom Oslo kommune, Oslo Elveforum og berørte bydeler og rettighetshavere for å sikre en samordning av brukerinteressene knyttet til vassdragene.”

Oslo – bærekraftig by

Selv om svært mye ennå gjenstår hva gjelder opprusting av Oslos blågrønne infrastruktur, finner vi likevel grunn til å gratulere Oslo som europeisk miljøby 2003 og ønske lykke til med videreføringen av de mål og strategier som er trukket opp i høringsutkast og forslag til **Kommuneplan 2004 for Oslo mot 2020**.

Kommunebudsjettet

I budsjettet for 2004 er det avsatt betydelige midler til videre rehabiliteringsarbeid i Alnavassdraget og til oppstartning av planarbeid for gjenåpning av Gaustadbekken, nedre del av Hovinbekken ved Klosterenga og Jordal - og Prinsdalsbekken sør for Hauketo.

Vassdragsforum – sjekkliste for vassdragsnære anlegg.

Det tverretatlige Vassdragsforum (Samarbeidsforum for vassdrag i Oslo) har fortsatt sitt aktive arbeid for å inspirere berørte etater til et mer aktivt og innsiktsfullt tverrfaglig arbeid med Oslovassdragene. Som et verdifullt hjelpemiddel for saksbehandlere og utbyggere er det laget **en sjekkliste som peker på de viktigste forhold en skal ta hensyn til ved planlegging og utbygging langs vassdrag eller på steder der det er kjent at det befinner seg et nedgravd vassdrag.**

Bjørvikaplanen – AHA til Bjørvika

Bjørvikaplanen vedtatt august 2003 er en av de store satsinger i byutviklingen og inneholder flere blågrønne elementer med fjordfront, allmenninger, vannspeil og historiske vassdrag.

Oslo Elveforum deltok aktivt i drøftingene under mottoet ”**AHA** til Bjørvika” for å vise mulighetene for gjenåpning av Akerselva, Hovinbekken og Alna mot fjorden.

Vi ser positivt på Bjørvikaplanens markeringer av de historiske munningene av Alna og Hovinbekken nær Middelaldervannspeilet og av Tøyenbakkens utløp vist med en smal sjøkanal. Premissene for planen gir muligheter for fortsatt arbeid med de tre AHA-elve.

II OSLOVASSDRAGENE I 2003

MILJØPROSJEKT LJANSELVA - fra NØKLEVANN TIL BUNNEFJORDEN

Årets store begivenhet var reguleringsvedtaket i Oslo bystyre 18. juni 2003 med en **verneplan for Ljanselva**. Her ble et ca 100 meter bredt grøntområde sikret på begge sider av elva fra Skraperudtjern til Bunnefjorden. Grøntbeltet på begge sider av elva er vernet dels som friområde og dels som artsrikt naturvernområde med et samlet areal som er på linje med Ekebergarealene.

Aktiviteter i Miljøprosjekt Ljanselva i 2003 var bl.a.:

Den årlig ryddedugnaden i samarbeid med Ruskenaksjonen i april med flere hundre deltakere fra velforeninger, borettslag, Holmlia nærmiljø A/S, Nordstrand heimevern, Friluftsetaten og skoler og barnehager.

Sagstua og Sagløkka. Vi gleder oss over at Sagstua er kommet i virksomhet som lærings- og opplevelsessted for barn og som kurssted for lærere om uteskole og om "Læring i friluft" i regi av Oslo og Omland Friluftsråd, som Oslo Elveforum samarbeider med.

Overføring av vann fra Nøklevann til Østensjøvannet. Konsesjon for fortsatt overføring er innvilget Oslo kommune av Norges Vassdrags- og Energidirektorat begrenset til en tiårsperiode. I mellomtiden er Ljanselvvassdraget sikret en minstepanttilførsel som i gitte situasjoner i tørkeperioder prioriterer Ljanselva framfor Østensjøvann.

Den nasjonale avslutningsmarkering av FNs ferskvannså ble lagt til Ljanselva ved Sagløkka den 18. november med besøk av statsråd Einar Steensnæs og ledelsen i Norges Vassdrags- og Energidirektorat. Lærere og innvandrerforeldre fra Mortensrud skole og elever og lærere fra Hauketo skole deltok som arrangører sammen med Oslo Elveforum. Første opplag på 3000 av **Turkart for Ljanselva**

Miljøpark er solgt, og nytt opplag trykt.

Fremtidsrettede oppgaver dreier seg om (1) å få etablert et "lokalt eierskap" for verneområdet langs Ljanselva, der velforeninger/borettslag og skoler og barnehager samarbeider om oppsyn og rydding av hver sin elveteig, (2) å bevare vannmiljøet i Gjersrud-Stensrudområdet når det skal bygges ut, (3) gjenåpne bekkestrekninger langs Lusetjernbekken, Gjersrubekken, Prinsdalsbekken og Dalsbekken, (4) rehabiliterer Trollvannsdemningen og (5) å bevare og utvikle det biologiske mangfoldet langs elva.

ALNA - FRA ALNSJØEN TIL BISPEVIKA

Alnavisjonen

Med dette begrepet flagger Oslo kommune sin satsing på Alna som et hovedelement i utviklingen i Groruddalen. Det langsiktige målet er en ren Alnaelv i et grønt belte med god tilgang til fri ferdsel, lek og opphold i beboernes nærmiljø. Arbeidet med fremtidsplanen for vassdraget har vår fulle støtte. Foreningen **Alnaelvas Venner** med sine egne elvegrupper for tre strekninger langs vassdraget har deltatt i utviklingsdrøftinger, høringer og innspill til Strategisk grønnstrukturplan og andre utviklingsplaner for områder i Groruddalen. Informasjonstiltak og populære elvevandringar hører med i ALV's virksomhet.

Høllaløkka – den første store gjenåpningssaken langs Alna

Ved Høllaløkka på Grorud har Vann- og avløpsetaten startet prosjektet med å gjenåpne Alna fra Leirfossen og i retning mot Grorud stasjon. Her blir det lagt til rette både for bading og fritidsfiske. Arbeidet peker mot en videre aktiv rehabilitering av Alna i grønne kantsoner forbi Alnabru, Breivoll, Bryn og Svartdalen til Middeldalervannspeilet i Bjørvika.

ØSTENSJØVANNET - VERN OG FORVALTNING

Med bakgrunn i verneplanen for "Østensjøområdet Miljøpark" vedtatt 2002 har foreningen **Østensjøvannets Venner**(ØVV) arbeidet videre mot varig vern og forsvarlig skjøtsel av vannet og det omkringliggende natur-og kulturlandskapet med Østensjø og Abildsøgårdene.

I 2003 ble de gamle gårdsanleggene på Østensjøgårdene fredet etter kulturminneloven.

Gårdene skal bevares og driftes som i dag, som ledd i landbrukshistorien og for vern av kulturlandskapet i naturreservatet Østensjø.

Venneforeningen satses på skjøtselplaner for grøntområdene, sikring av breddene og for utvidet og varig vern av areal i tillegg til kantsonen, for sikring av det biologiske mangfoldet av fauna og flora og for bedring av vannkvaliteten. I 2003 ble det gitt konsesjon for fortsatt "lån av vann" fra Ljanselvvassdraget, mens det arbeides med rensetiltak i tilløpsbekkene.

Østensjøvannets Venner har samlet stoff til en forvaltningsplan for Østensjøområdet Miljøpark, og ble tildelt Oslo kommunes Bymiljøpris for 2003. Østensjøvannet fungerer som et senter i nærmiljøet. Vann og fuglebestand blir hyppig besøkt av fuglekikkere og biologer.

Medlemsbladet "Sothøna" er innholdsrikt og leseverdige.

HOVINBEKKEN - MOT ÅPNERE TIDER ?

Med kilder i Årvoll- og Grefsenmarka renner Hovinbekken åpen gjennom vakker natur ved Årvoll, Brobekk, Økernbråten og Risløkka, men videre mot fjorden er den nok lite kjent, som så mange av byens mørke og mystiske 'bortebekker'. Nå er det håp om lysning for Hovinbekken:

I byutviklingsplanene om å forvandle Ensjøområdet fra bilby til boligby er Hovinbekken og tilløpet Lillebergbekken gitt hedersplasser som attraksjoner i det nye miljøet.

Dessuten blir det drøftet seriøst å finne vei for åpen bekk helt fra Økern gjennom det gamle teglverksområdet ned mot Ensjø.

I 2004-budsjettets omtale av Hovinbekken som åpningsprioritet er det særlig tenkt på Jordalområdet, Galgeberg og Klosterenga med vannskulpturene til Bård Breivik. Vann-og avløps-etaten har interessante planer her. Videre mot fjorden har Oslo Elveforums Bjørvikaplan vist mulighetene for åpen bekkevei med naturlig fall mot Middelaldervannspeilet.

Ildsjel for Hovinbekken er Karsten Sølve Nilsen, som har kåsert, ledet bekkevandringer og Kjenn din by-tiltak. Han og fru Eva ble nominert av Oslo til den nasjonale frivillighetsprisen 2003.

AKERSELVA - MILJØPARK I STADIG FORANDRING

Miljøforeningen Akerselvas Venner (MAV) arrangerte i mars et informasjonsmøte med nær 100 deltakere om Akerselva i nåtid og framtid. Innledere med stor fagkompetanse fra kommuneetatene med ansvar for friluftsliv, planlegging, byutvikling og vannforvaltning trakk opp spennende perspektiver for opprustning og videreutvikling av Akerselva Miljøpark. Den er et etterspurt rekreasjonsområde for elvevandring i et grønt og trygt miljø og for avkopling for nærmiljøene. Sanerings- og rensetiltak har gitt god vannkvalitet for fiske i hele elva og bading i øvre del.

Akerselva som blågrønn livåre lokker utbyggere, og det er en stadig utvikling av arbeids- plasser, kultur-og kompetansesentre og boligkomplekser nær miljøparken, (- i blant for nær!). Miljøforeningen Akerselvas Venner tar rollen alvorlig som vokter og verner av vassdragets verdier for byen og byfolket, og gir sin mening til kjenne i plan-og utbyggingssaker.

Miljøforeningen Akerselvas Venner la ned et stort arbeid sammen med Oslo Elveforum i det viktige planarbeidet for den kommende Bjørvikabyen. Vi utarbeidet og presenterte alternative reguleringskart og argumenterte med grundig dokumentasjon for de blå verdiene i Bjørvikasaken gjennom markering av historiske elveløp som Alna og Hovinbekken ut mot fjorden. Å få Akerselvas utløp frem fra kulvertmørket og opp i dagslyset var et sentralt mål som dessverre i liten grad ble nådd i denne omgang.

Miljøforeningen har videre deltatt i drøftinger av Friluftsetatens planer for rehabilitering av vandringsveiene langs Akerselva med bedre

belysning og møblering. Miljøforeningen har hatt kritiske merknader til metodene for steinsetting av elvebreddene for flomsikring og til inngrep i vegetasjonen i kantsonene. Basis for forvaltning av Akerselva er fortsatt kommunedelplanen fra 1992, som trenger en fornyelse og oppdatering. Omfattende byutviklingstiltak med nye bolig- og næringsbygg er i gang mange steder langs elva fra Nydalen mot Lilleborg, nær Sannerbroen og på siste strekning fra Nybrua mot operaen i Bjørvika. Utviklingen krever årvåkenhet og medvirkning fra de frivillige vassdragsvennene og samspill med næringsvel og bydeler langs elva.

FROGNERVASSDRAGET - FRA SOGNSVANN TIL FROGNERKILEN

Senhøstes 2003 begynte Sogn- Frognerelvgruppen arbeidet med samling av kart og stoff til en vassdragsplan for Frognerelva i samsvar med visjonen i Byøkologisk program. Vassdraget har

flere åpne og vakre strekninger: Sognsvannsbekken ned til Frøen, Risbekken ned til Gaustad og gjennom Frognerparken. I bekkene i Sogn -Nordberglia er det mange, fine åpne strekk.

Men vassdraget har også lukkede strekninger, der byutvikling er på gang og elvegruppens årvåkenhet trengs for å være aktiv medspiller i planer og byggesaker.

Det åpne friområdet på Kringsjø/Haugerudjordene langs Sognsvannsbekkens øvre del har krympet betydelig gjennom årene ved offentlige utbygginger, som kommer i konflikt med turveier og friluftsliv. I 2003 var elvegruppen og de lokale velforeningene og historielagene aktivt engasjert i høringer om mer privat utbygging til golf og fotball, som konkurrerer om arealer med det uorganiserte friluftslivet.

I Gaustadbekkdalen er bekken lukket siden 60-årene, og dalen er et stort byutviklingsområde for forskning og undervisning.

Frognerelvgruppen og lokale velforeninger har i 2003 fortsatt vært aktive i drøftinger med utbyggeren Statsbygg og aktuelle kommunale etater om at byutviklingen må omfatte planer for gjenåpning av det nedgravde bekkeløpet, utvikling av grøntdrag og anlegg av turvei gjennom dalen i samsvar med bystyrets vedtak i 2001 og 2003, samt den seneste prioriteringen i 2004-budsjettet med penger til planlegging.

Byggeplanene på sporområdene på Majorstua aktualiserer ideene om å få elvevannet opp i dagen igjen mellom Slemdalsveien og Sørkedalsveien, der de gamle Frøendammene prydet landskapet. Det er samarbeid med *Grønn rute* om turvei over banesporene på Majorstuen.

I samråd med Frognerparkens Venner har vannkvaliteten i Frognerdammene og mulighetene for gjenåpning av Frognerelva opp av kulverter det siste stykket mot Frognerkilen vært tema.

Med Oslo Bymuseum er det drøftet ideer om å bygge en typisk gammel kvern ved en av fossene. Frogner hovedgård hadde kvern ved nedre dam på 1800-tallet.

HOFFSELVA - FRA MARKA TIL SJØLYST VIA FIRE VAKRE DAMMER

Skådalsbekken og Styggedalsbekken fører vannet fra Frogner seter- og Vettakollåsene og renner i nokså dype bekkedaler til de møtes ovenfor Holmendammen. I villastrøkene er bekkeløpet ikke alltid tilgjengelig, og noen grunneiere stiller dessverre ikke særlig pent med bekken.

Fra Holmen via Smestaddammene og Hoffsdammen er Hoffselva stort sett åpen, dels i blid, dels dramatisk natur. Nedenfor den friske Dronningfossen slutter Makrellbekken seg til Hoffselva. Videre mot Skøyen er elva åpen, men går i dekning under trikk, trafikk, tog og den gamle varemessen - til elva påny er åpen i utløpet ved Karenslyst i Bestumkilen.

I 2003 sto varemessen for fall, og byutviklingsprosjektet Sjølyststranda kom i gang i regi av OBOS og Veidekke. Hoffselvgruppen i Oslo Elveforum har fra første stund hatt nær og positiv kontakt med utbyggerne om å ta vare på elvevannet som en attraksjon i bygningsmiljøet og ikke plassere nybygg for nær elva. Planene utvikler seg til vår tilfredshet. Det blir vannspeil i rimelig bra bredde,

gode og grønne utomhusområder med rom for gående og syklende, – også der den hektiske bilstrømmen på Sjølystveien skal krysse elva. Helst ønsket vi nok veien på bro med sikt ned til elva, (slik veier og baner bør krysse elver), men tekniske krav hindret det her. Oppe på Hoff ved Engebrets vei var det også nybyggplaner, som meget positivt omfattet plan om fjerning av et betongdekke som i mange år har gjemt bort elveløpet. Hoffselvgruppen holder kontakt med denne og andre grunneiere om hensynet til elva, når nye byggetiltak dukker opp. Vi minner dem om verdiene med friskt rennende vann i grønne kantsoner – og at Hoffselva er gyteelv, både for vandrende anadrom fisk fra fjorden og for lokale fiskestammer.

Makrellbekken – det gamle markskillet mellom eiendommer:

Det misforståtte og forvanskede navnet lar seg knapt fjerne, men makrell er definitivt ikke lokal fisk i bekkeløpet, som tydelig demonstrerer manglende respekt for natur og åpent vann.

Makrellbekken, som starter i Holmenkollen og tidligere rant gjennom Besserudtjernet, er blitt stadig mer privatisert av skianlegg, veier og villaeiere. En vandring langs Makrellbekkens øvre løp er en umulighet, men fra veier og smett nedover lia kan observante vandrere se glimt av bekken. Noen grunneiere har stelt pent med den som pryd i hagene. Andre har brukt bekken som avfalls plass for kvist og kvas, atter andre har lukket den helt for å få mer plen. Oslo Elveforum og Hoffselvgruppen setter ikke stor pris på denne 'fortidsholdningen'. – Fra Holmen stasjon på Østeråsbanen finner vi Makrellbekken igjen som et levende trekk i landskapet, og den fortsetter åpen til møtet med Hoffselva i et dramatisk juv.

MÆRRADALSBEKKEN - FRA BOGSTAD TIL MARITIM I BESTUMKILEN

Mærradalsbekken har sitt utspring fra små bekker på vestsiden av Holmenkollåsen. Den renner åpen fra Bogstad Camping ned til Hovseterdalen, men er lukket videre til Huseby. Området her er blitt utbygget i meget stor grad de siste 30 årene og har til dels store problemer med avløpssystemene. Dette bidrar til at Mærradalsbekken er en av Oslos mest forurensede bekker. Dette er problemer som Vann- og avløpsetaten er på det rene med, men som det krever mye å få rettet opp. Mærradalsgruppen har hatt som målsetting å se på muligheten av å gjenåpne bekkeløpet gjennom Hovseterdalen. Med støtte fra Oslo Elveforum utarbeidet landskapsarkitekter i 2002 rapporten *Hovseterdalen – "Skisse for natur- og miljøpark"*, som bl.a. bygget på en idéskisse fra 1998 med en helhetsplan for Hovseter med tanker om en økologisk sone i Hovseterdalen.

Den strekning det er snakk om er på ca 800 m. Det er i seg selv en enkel sak å etablere et bekkeløp oppe i dagen, men bekken har til tider en sterk kloakkluft, som ville være til sjenanse for naboene. Dette gjør åpningsprosjektet mer komplisert, slik at Mærradalsbekken er kommet lenger ned på prioriteringslisten over bekker som egner seg for gjenåpning.

Gjennom Mærradalen fra Huseby til Radiumhospitalet renner bekken livlig og åpen med en god turvei i et fint naturmiljø. Videre ned mot Bestumkilen er den også åpen, men gjennom villahager, og er derfor mindre tilgjengelig. En villaplassering nesten PÅ bekken er beryktet.

GRENSEELVENE MOT NABOKOMMUNER

LYSAKERELVA - FRA BOGSTADVANNET TIL LYSAKER

Lysakerelva er en sjeldenhet, både fordi den er den eneste av våre elver som er åpen på hele strekningen (unntatt vei- og banekryssinger) – og fordi den byr på et mangfold av biotoper og mange minner om en aktiv fortid. I nåtiden er det næringsbygg og boliger langs nedre del.

I Oslo Elveforums høstseminar 2003 på Sollerudstranda var det befaring ved elvas nederste del, og i seminaret redegjorde Ola Raade, Friluftsetaten om ideer til en vassdragsplan for Lysakerelva. Ole Roger Lindaas, Arealplan, Bærum kommune og miljøvernssjef Bjørn Torp, Lørenskog kommune formidlet synspunkter og ideer fra nabokommunene om vassdrags-planer. Det har senere vært en preliminær kontakt med Bærum kommune om et samarbeid om en felles plan.

Den positive reaksjonen fra Bærum er rapportert til Oslos ordfører og videresendt derfra til Byrådet.

Oslo Elveforum har ytet midler til registreringer av kulturminner langs Lysakerelva i 2003.

Bærum kommune utga i 2001 et vandrekart om opplevelser langs Lysakerelva i samarbeid med Friluftsetaten i Oslo og med tilskudd fra Oslo Elveforum. Sollerudstranda skole har i 2003 fortsatt sitt gode samarbeid med Nedre Lysakerelva Næringsvel om bl.a. fiskeforvaltning og overvåking av vannkvalitet, forurensinger og annet.

ELLINGSRUDELVA - GRENSEELV MOT LØRENSKOG

Fra Fri-Elvåga til Langvannet i Lørenskog er grenseelva åpen med gode turveier.

Den nystiftede elvegruppen har besørget en del kulturminneregistrering, og gjør oppmerksom på at det er ønskelig med både informasjonstavler og et vandringskart for å gjøre sporene av gamle møller, sager og bosetninger mer kjent og tilgjengelig for turfolket.

Det kan være en tanke å søke et samarbeid med Lørenskog kommune, der mange av brukerne hører hjemme. Elvegruppen har ellers gjort seg kjent med ideer og løsningsforslag, når det gjelder vassdragsforvaltning i kommuneplanen for Lørenskog.

GJERSJØELVA - I NABOSKAP MED OPPEGÅRD KOMMUNE.

Elva fra Gjersjøen har en kort felles grense med Oslo på den siste tredelen ned mot Bunnefjorden. Gjennom historien har den vært en arbeidsom elv med møller og kverner, fløting og sager. **Gjersjøelvprosjektet** forestår nåtidsbruken i et samarbeid mellom Oppegård Jeger- og fiskerforening, grunneiere, historielag, båtforening og kommunen.

Alle kulturminner i elvedalen er registrert. Tre dammer, ruiner av en sag og en mølle er restaurert.

Den store begivenheten i 2002 var nybyggingen av en oppgangssag av gammel modell lik den typen som har saget stokker til bord og plank fra 1500-tallet - og har skapt arbeid og velstand i mange vassdrag. Saga er reist på digre, solide steinblokker med saghuset laftet av erfarne tømrere. Vassrenner kan lede elvevannet inn på vasshullet som driver sagbladet. Det er en stor opplevelse å se saga i drift, og i 2003-sesongen har det vært arrangert en rekke demonstrasjonssaginger for forskjellige grupperinger.

I Gjersjøelva er det blitt gjennomført mange habitatsforbedrende tiltak for sjørørret og laks, og fiskens mulighet for vandring opp elva er sikret gjennom bygging av to fisketrapper. Det er anlagt turstier med informasjonsplakater, parkeringsplass og egen fiskeplass for funksjonshemmede.

-0-0-0-0-0-0-

III ANDRE VANN- OG MILJØTEMA :

EN PLAN FOR HVERT VASSDRAG

Ut fra erfaringene fra Ljanselva og med basis i oppdraget i Byøkologisk program er arbeidet påbegynt med en vassdragsplan eller verneplan for alle Oslovassdragene. Dette var tema i vårt fagseminar høsten 2003 med innspill fra erfarne fagfolk i Oslo, Lørenskog og Bærum kommuner. Det er holdt et kontaktmøte med Bærum om felles planarbeid om Lysakerelva.

FN's INTERNASJONALE FERSKVANNSÅR 2003

Oslo Elveforum og elvegrupper bidro etter evne til markering av ferskvannsåret og dets temaer. Den offisielle åpningen ble markert 20.januar ved Østensjøvannet med arrangementer i regi av Vann- og avløpsetaten og Østensjøvannets Venner.

Oslo Elveforum v/ Trine Johnsen deltok i den internasjonale konkurransen "Water Action Contest" med presentasjon av Oslo Elveforum og våre mål og aktiviteter. Vann-og avløpsetaten deltok også med et prosjekt, men ingen av Oslobidragene kom til finalen.

Avslutningen av FN's ferskvannsår fant sted 18. november 2003 i regi av Oslo Elveforum med bistand av Miljøprosjekt Ljanselva og Mortensrud og Hauketo skoler. Det ble fisket, laget vasshjul, lett etter bunndyr, målt vannføring i Ljanselva og rapportert fra uteskoleundervisning. Med vannbøtter viste man den enorme ulikheten i daglig vannforbruk i Norge og en rekke utviklingsland. Olje- og energistatsråd Einar Steensnæs og ledelsen i Norges Vassdrags- og Energidirektorat sto for den formelle avslutningen – og takket Oslo Elveforum for aktiv medvirkning til markering av ferskvannsåret. I løpet av året ble det gjennomført en rekke elvevandring for publikum.

”ELVELANGS I FAKKELLYS”

Det var også i år en fin begivenhet med stor publikumsoppslutning langs Akerselva fra Oset til Vaterlandsparken. Bydelene langs elva var aktive med fakler og mange arrangementer.

På den siste strekningen samarbeidet Oslo Elveforum med bydel Gamle Oslo og med Den Norske Opera, som bød på solister og kor i kveldsmørket, der elva går inn i kulvert. Det var ’riverdance’ og musikk ved to populære ensembler, kanopadling og sang fra båter. Foreningen **Alnaelvas Venner** tok en utfordring på strak arm og foresto ”Elvelangs i fakkellys” langs Alna for aller første gang – med bistand fra flere bydeler i Groruddalen.

VERDENS VANNDAG

På Verdens Vanndag 22. mars var det påny markering ved Østensjøvannet i regi av VAV og ØVV. Hovinbekkgruppen foresto en demonstrasjon av hvordan man før i tiden skar isblokker til kjøling. Ljanselvas Venner inviterte til vandring langs en natursti til Skullerud rensesanlegg, der Vann- og avløpsetaten sørget for omvisning.

OSLO BYS MILJØFESTIVAL

I Miljøfestivalen i Oslo 5. juni deltok Hauketo skole og elvevenner fra Oslo Elveforum i dagens parade i sentrum – og bidro også med informasjon på Karl Johan helgen etter.

BIOLOGISK MANGFOLD - FRA TEORI TIL HANDLING

Friluftsetaten har i desember 2003 gitt ut et veiledningshefte for å øke kunnskap og forståelse for hvordan hensynet til det biologiske mangfoldet kan integreres i kommunens oppgaver.

Veilederen formidler og illustrerer 16 økologiske prinsipper for arealplanlegging, skjøtsel, restaurering og nyetablering av grønne områder i byen og skogene som omgir den.

Heftet vil være til stor nytte for Oslo Elveforums foreninger og elvegrupper og andre brukere.

Friluftsetaten tilbyr et kortvarig kurs, som også informer om den nye naturdatabasen med biologisk viktige naturtyper i Oslo kommune.

TURGUIDEN ”ELVELANGS I OSLO”

Aschehoug forlag lanserer i april 2004 en ny turguide til bruk for vandrere i alle aldre ”Elvelangs i Oslo”. Redaktør har vært Ida Elisabeth Hvoslef, og en arbeidsgruppe fra Oslo Elveforum som har bestått av Trine Johnsen, Karsten Sølve Nilsen og Sigurd Tønsberg har i løpet av 2003 bidratt mye til utarbeiding av stoffet og har skaffet til veie brorparten av bildestoffet. Gruppen lagt ned et betydelig arbeid i en kreativ nyskappingsprosess.

Beskjedenhet forbyr å skryte av boka i denne meldingen, men vi tror den vil glede mange. **Oslo Elveforum takker for innsatsen.**

IV Oslo Elveforums organisasjonsarbeid

Oslo Elveforum (OE) er et arbeidsfellesskap for i alt 13 foreninger/ frivillige arbeidsgrupper.

– Etter valg som fant sted 6.mai 2003 har **styringsgruppen for OE bestått av følgende:**

Leder Tor Holtan-Hartwig, nestleder Boris Hansen, sekretær Sigurd Tønsberg, kasserer og webmaster Per Henrik Bache, medlemmer Albert Nordengen, Marit Lillesveen.

Varamedlemmer nevnt alfabetisk: Erik Aurbakken, Unni Eriksen, Karin Gulichsen, Mette Isachsen, Karsten Sølve Nilsen og Kjetil Sandsbråten. Representant for fiskeinteressene Hjalmar Eide. Velkontakt: Kjell Fr. Jacobsen.

Valgkomiteen har bestått av: Finn A.Gulbrandsen, leder, Marit Lillesveen og Ingrid Nissen.

I løpet av 2003 er det holdt fem møter og behandlet 53 saker i styringsgruppen.

Vårmøtet i samlet forum ble holdt på Abildsø gård 6.mai med EUs vanndirektiv som hovedsak. Vertskap var Østensjøvannets Venner v/Amund Kveim.

Høstmøtet ble holdt på Sollerud 21.oktober med hovedemne *felles planarbeid for Oslo og Bærum om Lysakerelva*. Faggruppen for Lysakerelva nedre v/Tor Hammer og Rune Sæthren ledet en befaring langs elva og fisketrappen. John Tibballs, arbeidsgruppen for Lysakerelva øvre del, gjorde rede for et kulturminneprosjekt.

OE er tilsluttet **Oslo og Omland Friluftsråd**. Våre representanter er: Albert Nordengen, Ingrid Nissen og Tor Holtan-Hartwig med Kjell Fr. Jacobsen som varamedlem. Vår spesielle kontakt i OOF på **arbeidsområdet turveier** er Frithjof Funder (Ellingsrudelvgruppen).

Museumsgruppen ivaretar samarbeidet med Oslo Bymuseum: Albert Nordengen, Karsten Sølve Nilsen, Trine Johnsen og Tor Holtan-Hartwig.

To arbeidsgrupper innsiktet mot opplæring av barn og unge har vært i virksomhet:

– ”Over stokk og stein-gruppen” har hatt fire samlinger i 2003. Gruppedeltakerne deler erfaringer og hjelper hverandre med prosjekter for å styrke grunnskolens uteundervisning langs elver og bekker. Deltakere i ”Over stokk og stein-gruppen” er: Vivi Paulsen (VAV), Bjørg Rasmussen (Miljøprosjekt Ljanselva), Finn A. Gulbrandsen (Østensjøvannets Venner), Christine Sunding (OOF), Frode Svane (Barnas Landskap), Per Rune Stav (Norges Jeger- og Fiskerforbund Oslo).

– I Referansegruppen for opplæringssektoren har følgende deltatt: Tor Hammer, Kari Bruun Wyller, Trine Johnsen, Finn A. Gulbrandsen, Sigurd Tønsberg og Tor Holtan-Hartwig. Fra VAV: Eli Grimsby, og Vivi Paulsen. Fra Friluftsetaten: Runa Askvik. Fra Skoleetaten (konsultativt): Gørill Arnesen. Fra OOF: Christine Sunding. Fra Natur videregående skole: Severin Breivik.

”**Med barn og unge langs Osloelvene**” er Oslo Elveforums hovedprosjekt rettet mot barn og unge i skole og barnehage. Som prosjektansvarlig fungerer Trine Johnsen med kontortilknytning til Oslo og Omland Friluftsråd. , (OOF) N. Vollgt. 9, 0158 Oslo. Prosjektet gjennomføres i et nært samarbeid med OOF v/Christine Sunding og konseptet ”Læring i Friluft”.

Skriftlig undervisningsopplegg er utarbeidet med basis i Nøklevann for 7.klassetrinn og med utgangspunkt i Østensjøvannet for 4. og 7. klassetrinn. Det er lagt ut på nettet til allmen bruk. Videre er det gjennomført:

Natursti på Verdens Vanddag i samarbeid med VAV fra Østensjøvannet til Ljanselva,
Informasjon til lærere og heldags undervisningsopplegg ved Nøklevann for elevene ved Bøler sk.
Undervisning to dager for alle lærerne ved Mortensrud skole ved Ljanselva.
Vandring og undervisning langs Akerselva for elever ved Brannfjell skole.
Innholdsrik turdag for Furuset-barnehager i Alnaparken.
Informasjon og tur langs Ljanselva med 50 lærere fra Rosenholm skole.
Vannparade gjennom Oslos gater med elever fra Hauketo skole på Miljødagen 5. juni. Planlegging og gjennomføring i samarbeid med NVE av vannårsavslutningen ved Sagstua med elever fra Mortensrud og Hauketo skoler.
Etter oppdrag fra Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og som et ledd i arbeidet med å styrke "Læring i friluft", har Oslo Elveforum sammen med OOF arrangert et fagseminar i desember 2003 og laget en rapport som grunnlag for et utviklingskonsept som også tar sikte på å vitalisere miljøårnsertifiseringen i Osloskolene.

OSLO ELVEFORUM PÅ INTERNETT

Webmaster Per Henrik Bache tar i mot og redigerer Oslo Elveforums informasjon på nettet.

Adressen er www.osloelveforum.org

V -- Takk for et aktivt år

Mange mennesker i elvegrupper og venneforeninger knyttet til Oslo Elveforum har gjennom hele 2003 arbeidet mye og godt med tilsyn, vern og rehabilitering av elver, bekker og vann i Oslo. Ikke minst har dere formidlet videre entusiasme og kunnskap om Oslovassdragene til nabolag og bydeler, til offentlige og private instanser.

Vi vil få lov å takke dere og våre mange hyggelige, nyttige og positive kontakter i Rådhuset og de kommunale fagetatene for helhjertet innsats på et sentralt felt i Miljøbyen Oslo.

Tor Holtan-Hartwig

Sigurd Tønsberg

[Oslo Elveforum](http://www.osloelveforum.org)

Webmaster: [besteper](mailto:besteper@osloelveforum.org) © 2001-04 phb --- 8.mai 2003 rev 1